

Slutrapport för resebidrag från Märtha, Gunnar och Arvid Bothéns stiftelse

Metals 2022, the 10th Interim Meeting of the ICOM-CC Metals Working Group,
5-9 September 2022.

Sänt till kontakt@nkf-s.se 12 september 2022.

Jag vill härmed tacka för resebidraget från Märtha, Gunnar och Arvid Bothéns stiftelse för deltagande på konferensen i Helsingfors. Konferensen ägde rum på Suomenlinna, kanske mer känt som Sveaborg. Vi fick ta färjan en kvart för att komma dit och själva konferenslokalen var i ett av de gamla husen med namnet Tenalji von Fersen (tenalj=låg försvarsmur) med väggar och valv i handslaget tegel. Konferensen var ett hybridevent, det filmades samtidigt, precis som NKF-kongressen i Stockholm förra hösten. Och precis som förra hösten var det så tydligt hur delegaterna tyckte om att vara ute och träffas igen. Det var en väldigt välbesökt tillställning, men tyvärr fick vi inga deltagarlistor; det gick alltså inte att nätverka på samma sätt som pre-GDPR. Organisatorerna hade däremot låtit trycka upp program, abstracts och praktisk information i en liten bok med jättefin layout. Väldigt trevligt, det var ett tag sedan vi såg det.

Konferenslokalen på Sveaborg. Foto: Lisa Nilsen.

Sustainability var första dagens tema och egentligen tema för hela konferensen. Det handlade mycket om att fasa ut skadliga oljor och annat och anpassa konserveringen till mer miljö- och klimatvänliga metoder. Några unga konservatorer presenterade sin forskning i den linjen, till exempel borttagning av korrosion med bakterier: "Green treatments are emerging in the heritage field, including biomineralization and iron uptake by microorganisms to remove or stabilize iron corrosion products." En fråga efteråt gällde hur de här metoderna ska nå ut ur labben? Hur ska de kunna användas i museerna. Där blev svaren att mer försök och utveckling behövs.

En annan presentation på samma tema handlade om att utveckla växtbaserade oljor för att smörja historiska maskiner utan att bilda "fatty acids". Kommersiella smörjmedel (lubricants) är inte biologiskt nedbrytbara. De är också mineralbaserade och skapade av fossila bränslen. Och dyra. De hade därför börjat göra sin egen ("den är till och med ätbar"), men som så mycket annat behövs mer försök innan de vågar släppa produkten.

Presentationen om rymddräkter, ikoniska objekt i USA, var en höjdpunkt för mig som tidigare intresserade mig mycket för polymerer. Lisa Young från Smithsonian redogjorde för konservering och rekommendationer om förvaring från 1990-talet. De har nu behövt revidera råden om låg temperatur och förordar istället låg relativ luftfuktighet. Hennes presentation handlade mest om polymerer, men rymddräkterna innehåller också en del aluminiumlegeringar som komplicerar bevarandet. Off-gassing från PVC bland annat har en förödande effekt på metallen. Bra ventilation är också nödvändigt.

I övrigt var det roligt med presentationer inte bara från västländer, som det ju ofta är. Vi fick höra om konserveringsprojekt från Indien, Mexiko och Sri Lanka, vilket var uppfriskande. Och ger perspektiv.

Dagarna var långa och proppfulla av presentationer. Dels särskilt inbjudna talare, dels vanliga referatgranskade artiklar/presentationer, men också flera kortare under rubriken *Young Conservation Professionals*. Det gav konservatorer en möjlighet att visa forskningsprojekt som är lite mer småskaliga, men genererar frågor och funderingar som kan diskuteras av konferensdeltagarna. I tillägg fick alla poster-författare (38 stycken!) tre minuter var att presentera sina alster. Rolig idé, då kunde man förbereda sig på vilka posters man var särskilt intresserad av; det fanns nämligen ingen plats för posters där konferensen ägde rum. Torsdagskvällen ägnades därför helt åt posters på Sonck Hall, en stilig byggnad i centrala Helsingfors som förr i tiden inhyste det anrika varuhuset Stockmanns. Där var det särskilt två posterpresentationer som väckte min nyfikenhet: En handlade om korrosion på strängar. Konservatorn av musikinstrument, Vera de Bruyn-Outboter från musikmuseet i Ringve har precis börjat sina doktorandstudier i ämnet. En annan rolig poster stod Ke-Shiuan Han för. Hon hade studerat gamla kinesiska "recept" på behandling av metaller och försökt tolka dem så gott hon kunde. Bara det att kunna läsa text från 1500-talet är ju helt otroligt. Hon förstod nästan inte min fråga när jag undrade om det. Själv skulle jag nog ha vissa svårigheter att tillgodogöra mig drygt femhundra år gammal text på svenska.

Det blev en trevlig och lärorik vecka och jag är väldigt tacksam för bidraget jag fick. Jag kommer att sända en artikel till Realia som jag skriver med Johanna Hermansson från Kulturen i Lund.

Vänliga hälsningar från Lisa Nilsen

Lisa Nilsen, lisa@lisanilsenkulturvard.se